

5

SPRAWOZDANIE Z XXXVII
KONFERENCJI IAREP
(THE INTERNATIONAL
ASSOCIATION FOR RESEARCH
IN ECONOMIC PSYCHOLOGY)
WROCŁAW 5-8 WRZEŚNIA 2012 r.

ANNA HEŁKA

Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

Wydział Zamiejscowy we Wrocławiu

W dniach 5 - 8 września 2012 roku w siedzibie Wydziału Zamiejscowego Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej we Wrocławiu odbyła się XXXVII konferencja IAREP (*The International Association for Research in Economic Psychology*) pod tytułem: „*Microcosm of Economic Psychology*”. W skład komitetu organizacyjnego konferencji wchodził wybitni naukowcy zajmujący się psychologią ekonomiczną z ośrodków naukowo-badawczych z całego świata, w tym: Ofer Azar, Fabian Christandl, Tommy Gärling, Agata Gąsiorowska, Małgorzata Górnik-Durose, Erik Höelzl, Erich Kirchler, Thomas Oberlechner, Rob Ranyard i Tomasz Zaleskiwicz.

IAREP organizuje coroczne interdyscyplinarne konferencje skupiające psychologów, ekonomistów i przedstawicieli dziedzin pokrewnych zajmujących się zagadnieniami z zakresu psychologii ekonomicznej już od 1976 roku. Jedną z nich, w 1989 roku, została zorganizowana przez Tadeusza Tyszkę i Joannę Sokołowską w Kazimierzu Dolnym. W drugiej w Polsce konferencji IAREP wzięło udział ponad 150 uczestników z całego świata, którzy mieli okazję wysłuchać czterech doskonałych wykładów plenarnych zaproszonych naukowców, w tym:

- Kathleen Vohs (Carlson School of Management of the University of Minnesota, USA),
- Fritza Stracka (Uniwersytet w Würzburgu, Niemcy),
- Stephena Lea (Uniwersytet w Exeter, Wielka Brytania) oraz
- Bogusława Pawłowskiego (Uniwersytet Wrocławski, Polska).

Kathleen Vohs, autorka blisko 150 artykułów i prac naukowych, w swoich badaniach koncentruje się na takich zagadnieniach, jak: psychologiczne konsekwencje aktywacji idei pieniądza, samoregulacja - w szczególności w zakresie impulsywnych wydatków i jedzenia,



a także podejmowanie decyzji. W ramach wrocławskiej konferencji przedstawiła referat pod tytułem „*Money talks and has a lot to say about personal goals and interpersonal behavior*”, w którym zaprezentowała wyniki najnowszych badań zgłębiających fenomen wpływu aktywacji idei pieniądza na funkcjonowanie ludzi, w szczególności na ich silniejszą orientację na realizację celów osobistych oraz postrzeganie świata w kategoriach wolnego rynku, co przekłada się w większości na negatywne skutki w zakresie zachowań interpersonalnych.



Fritz Strack, psycholog społeczny zajmujący się poznawczymi i afektywnymi podstawami decyzji, wygłosił wykład pod tytułem „*Reflective and impulsive determinants of economic behavior*”. Zaprezentował w nim swój autorski model podejmowania decyzji (Reflective-Impulsive Model) w kontekście zachowań ekonomicznych, który stanowi próbę wyjaśnienia odstępstw od racjonalności decyzji w ujęciu klasycznych modeli z uwzględnieniem procesów emocjonalnych.

Stephen Lea w swojej długoletniej pracy naukowej łączy pasję do psychologii ekonomicznej i zachowań zwierząt, w szczególności procesów poznawczych zwierząt oraz ekologii behawioralnej. Odzwierciedleniem tych zainteresowań był również jego wykład pt. „*Evolutionary thinking in economic psychology: where have we come from and where are we going?*”, w którym dokonał przeglądu i podsumowania licznych prac naukowych wskazujących na możliwość aplikacji podejścia ewolucyjnego w celu wyjaśnienia przeróżnych fenomenów z zakresu ludzkich zachowań ekonomicznych. Profesor Lea wskazał punkty wspólne i sporne tych prac, a także starał się odpowiedzieć na pytanie na ile *Homo economicus* jest efektem procesu naturalnej selekcji.

Bogusław Pawłowski, zajmujący się mechanizmami ewolucji człowieka oraz biologicznym podłożem ludzkich zachowań i preferencji, głównie preferencjami różnych cech postrzeganych jako atrakcyjne w aspekcie doboru płciowego, przedstawił referat pod tytułem „*Women's sexual strategies across the menstrual cycle: an evolutionary perspective*”. W swoim wystąpieniu profesor Pawłowski próbował odpowiedzieć na dwa pytania: na ile cykliczne zmiany w postrzeganej atrakcyjności kobiet w cyklu menstruacyjnym są „ekonomiczne” i adaptacyjne, a na ile są efektem ubocznym zmian poziomu hormonów, oraz dlaczego kobietom podobają się inni mężczyźni w płodnych i niepłodnych fazach cyklu menstruacyjnego, a także czy jest to uzasadnione z punktu widzenia ekonomicznego i ewolucyjnego.

Oprócz wymienionych powyżej wykładów plenarnych uczestnicy konferencji mieli okazję wziąć udział w sześciu sesjach, w trakcie których równolegle w kilku salach prezentowane były referaty poświęcone pracom empirycznym i teoretycznym z zakresu: zachowań konsumenckich, podatków, oszczędzania, psychologicznych reakcji na kryzys finansowy, ryzyka i niepewności, psychologii pieniądza, zrównoważonego rozwoju, konsumpcji i środowiska, gier ekonomicznych,



zaufania i preferencji zorientowanych społecznie, racjonalności oraz wyborów moralnych, socjalizacji i edukacji ekonomicznej, behawioralnych finansów, decyzji ekonomicznych podejmowanych w różnej perspektywie czasowej, ekonomii behawioralnej, marketingu i przedsiębiorczości, a także psychologii pracy. Ponadto w trakcie sesji plakatowej zaprezentowano około 30 posterów poświęconych podobnej tematyce, a doktoranci i młodzi naukowcy mieli okazję uczestniczyć w warsztacie organizowanym przez wydawnictwo Elsevier, w trakcie którego dowiedzieli się w jaki sposób napisać artykuł, który spotka się z uznaniem recenzentów renomowanych czasopism naukowych.

Warto podkreślić, że w organizowanej w Polsce konferencji IAREP 2012, dofinansowanej ze środków Narodowego Banku Polskiego, wzięło czynny udział wielu polskich naukowców. Na koniec pozostaje mi tylko zachęcić wszystkich do udziału w kolejnej konferencji organizowanej wspólnie przez IAREP oraz SABE (międzynarodowa organizacja skupiająca ekonomistów behawioralnych), która odbędzie się w dniach 25-29 lipca 2013 r. w Atlancie.